

BES'te yeni düzenleme katılımcıların elini güçlendirecek

Bireysel Emeklilik Sistemi'ndeki (BES) 12.6 milyon tasarruf sahibinin yıl içinde daha çok fon değişikliği yapabilmesine olanak tanıyan düzenleme yürürlüğe girdi. BES'e ilişkin yapılan düzenlemeler 1 Temmuz'dan itibaren geçerli olacak. İlgili düzenleme, katılımcıların sistemdeki fon değişikliği kullanım oranını ve dolayısıyla kazancı artırmayı hedefliyor

Ülkemizde uygulanan Bireysel Emeklilik Sistemi'nin (BES) en önemli problemlerinden biri katılımcıların fon değişikliği hakkını yeteri kadar kullanmaması ve bu nedenle elde edilebilecek fon getirisinden negatif etkilenmeleri oluyor. Sektör paydaşlarının tamamı bu hakkın eksik kullanımının yanlış olduğunu ve bu alandaki bilincin daha fazla artması gerektiğini savunuyordu. 1 Temmuz'da uygulanmaya başlayacak olan yeni BES düzenlemesine göre, bu durumun düzelmesi ve fon değişikliği hakkı kullanımının artması hedefleniyor.

Fon değişikliği hakkı 6'dan 12'ye çıkıyor

Bireysel Emeklilik Sistemi'ndeki (BES) 12.6 milyon tasarruf sahibinin yıl içinde daha çok fon değişikliği yapabilmesine olanak tanıyan düzenleme yürürlüğe girdi. BES'e ilişkin yapılan düzenlemeler 1 Temmuz'dan itibaren geçerli olacak. Buna göre, emeklilik yatırım fonları merkezi bir platformdan alınıp satılabilecek ve katılımcılar piyasadaki tüm şirketlerin fonlarını portföylerine ekleyebilecek.

Yönetmelikte, katılımcıların her bir sözleşmesi için yılda 6 kez yapılabilen fon dağılımı değişikliği 12'ye çıkarıldı.

Tüm fonlar zorunlu olarak katılımcıya sunulacak

Yönetmeliğe göre, Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu'nda (BEFAS) işlem göreceği başka şirketlerin kurucusu olduğu fonların, kurum tarafından belirlenecek emeklilik planlarına dahil edilerek katılımcılara sunulması zorunlu olacak. Artık katılımcılar bireysel emeklilik

sözleşmelerine piyasadaki tüm emeklilik fonlarını portföyüne ekleyebilecek.

Bu fonların alım satımı, İstanbul Takas ve Saklama Bankası AŞ (Takasbank) tarafından Sermaye Piyasası Kurumu'nun uygun görüşü alınarak belirlenen uygulama esasları çerçevesinde BEFAS üzerinden gerçekleştirilecek.

Rekabetin artmasıyla getiriler de artacak

Bireysel emeklilik sisteminde BES şirketleri katılımcılarına kurucusu oldukları fonları sunuyorlar. Her şirket, her türde fon kurup bir de faizli-faizsiz seçenekler sunduğunda, ortaya 20-30 fondan oluşan bir portföy çıkıyor. Ancak BES şirketlerinin fon seçeneklerini artırması yine de katılımcıların en iyi getirileri sağladığı anlamına gelmiyor. Sistemin aynı türde getiri sağlayan en iyi fonu ile en kötü fonu arasında yıllık bazda ciddi getiri farklılıkları olabiliyor. Bazen BES şirketleri bir fon türünde en iyi getiriyi sağlarken, bazen bir başka fon türünde en kötü getiri oluyor. İşte katılımcıları tek bir şirketin fonları ile sınırlamak yerine bireysel emeklilik sistemindeki bütün fonlara ulaşılmasını sağlayacak, bireysel emeklilik fonlarına özel TEFAS Platformu kurulacak. Katılımcılar sisteme hangi BES şirketinden girerse girsün, diğer BES şirketlerinin sundukları fonları da tercih edebilecekler.

TEFAS Platformunun sisteme yapacağı en büyük katkı rekabetin artmasıyla getirilerin iyileşmesi, fon çeşitliliğinin artması ve ölçek ekonomisinden faydalanma ile kesintilerin düşürülmesi olacak.

Bu düzenlemeyi yatırımcılar açısından oldukça olumlu bir gelişme olarak düşünebiliriz. Yapılan düzenleme sayesinde değişen piyasa şartlarındaki ve finansal ortamdaki yeniliklere daha hızlı adapte olma şansı ortaya çıkıyor. Fon yöneticileri açısından ise daha aktif yönetim gerektiren bir döneme giriyoruz. Hem yatırımcı hem de fon yöneticisi kendilerini sıklıkla yenileyebilme şansı kazanmakta. Ancak dikkat çekilmesi gereken bir nokta; halihazırda 6 olan değişiklik hakkının BES yatırımcısı tarafından efektif olarak kullanılmıyor olması. Fon dağılımı değişikliğinin dinamik piyasalarda getiri maksimizasyonu için çok önemli bir araç olduğunu belirtmek gerekir. Bu değişikliğin yönetimi için emeklilik şirketleri ve portföy yönetimi şirketleri profesyonel çözümler sunabiliyor.

Bu değişiklikleri piyasayı büyütme potansiyeli olan yaklaşımlar olarak düşünüyoruz. Öncelikle emeklilik planının kurumda yatırım

tercihlerine uygun daha fazla fon bulması, katılımcı sayısı ve katılım tutarlarının artmasını sağlar. Rekabetin arttığı ortamda fon yöneticileri daha aktif yönetimle alternatif getiri hedefleyecek ve emeklilik planı olmayan yatırımcıları da kazanabilecek bir ortam oluşacaktır. Tüm bunların gerçekleşmesiyle birlikte fon getirileri ve müşteri memnuniyeti de artacak; böylelikle sistemde kalış süresinde ve tasarrufa yönlendiren tutarda da bir artış gözlemlenecektir. Bu düzenlemeler aslında müşteri ihtiyaçlarından dolayı ortaya çıkmış gibi görünüyor. Günümüzde finansal dünyanın ve böylelikle yatırımcı tercihlerinin hızla değiştiği bir ortamda onlara fon seçimi özgürlüğü vermek kaçılmaz. Farklı kurumların fonlarını tercih etme özgürlüğü piyasaların derinleşmesine olanak sağlayacak ve bu da farklı temalı fon ve alternatif getiri arayışında olan yatırımcılara yardımcı olacak. Bireysel emeklilik sisteminde yatırımcıların en çok şikâyetçi olduğu husus, başlangıçta yaptıkları dağılımın yıllar boyunca aynı şekilde kalması ve görece getirisinin düşük kalması.

Finansal piyasalar oldukça dinamik ve yıllar boyu farklı temalar ortaya çıkabiliyor. Ana trendlerde doğru değişiklikleri yapabilmek yatırımcıya daha fazla getiri fırsatı yaratabilir. Bu konuda BES katılımcılarının plan yönetimlerini portföy yönetim şirketlerine devretmeleri ya da otomatik dağılım önerisi veren sistemleri kullanmaya başlaması gibi seçenekler mevcut. Bu şekilde plan yönetimlerini, fon dağılımlarını optimize ederek getirilerini artırma fırsatı bulabilirler.